

SZERETET

Havonként megjelenő társadalmi és vallási képes folyóirat,
melyben mindenekelőtt a kisujzállási reformált egyház híveihez, de más
helyeken lakozó embertestvéreikhez is szólnak

TÖRÖK IMRE és NAGY ISTVÁN kisujzállási ref. lekipásztorok.

III. évfolyam. 6-ik szám.

JUNIUS hónapra.

1908. év.

A polgári leányiskola.



Az első tanév növendékeinek s tanerőinek képét állítjuk kedves olvasóink elébe a »Szeretet« lapjain. Azért itt, mert hiszen — ezt írunk sem kellene! — nagyon szeretjük ez intézetet, úgy, mint egy ujszülött kedves gyermekleányt; úgy, mint nagyon szükségést, hasznost, fontost, szépet, városunk életében. Azért is írunk a »Szeretet« lapjain felőle, mert

nagy szeretetnek reánk sugárzását éreztük az egész tanévben minden művelt lélekből, finom szivből. Érezték ezt kis növendékeink, éreztük ezt mi tanítóik. S úgy növendékeink, mint magunk is nagy lelki vidámságban, örömteljes — s tán elmondhatjuk: áldásos munkában töltöttük a tanesztendőt. Nálunk nem volt teher a munka, a kicsinyek mosolylyal az

arcukon, a szivökben, — tanultak nagy-nagy szorgalommal; az ő igájuk gyönyörűsége volt és könnyű. Hát nekünk, kik őket tanítottuk, velök való foglalkozásunk: napsugaras öröm volt. Szinte szeretném intézetünket nem tanintézetnek, hanem kedélyfejlesztő, szivképző, jellem nemesítő — nevelőintézetnek nevezni, mert első sorban nevelőintézetnek tartom s csak másodsorban tanintézetnek.

Református kis leányaink dolgára térve közelebbről, annyit mondhatok, tessék akárkinek megfigyelni, hogy ismerik a bibliát s hogy szeretik! Tessék megfigyelni, mint igyekeztem szivökbe utat egyengetni az élőhit számára, amelynek birtokában boldog az ember még a szerencsétlenségben, a legmostohább sorsban is. És a vallástudományból minden kis növendék kitűnő, meg jeles osztályjegyet értelmelt. Mi nem buktattunk meg senkit a vallásból, hiszen az inkább is a sziv dolga, mint az értelemé. Szülők, özvegy anyák szivére mi nem hoztunk mélységes bánatot. Ezt diktálja szeretetünk. De nem is kellett kényszerrel hajtani templomba növendékeinket; a télen minden vasárnapon volt ifjusági istenitiszteleletünk, melyen növendékeinknek figyelmes szive-lelke gazdagodott, szinte szemlátomást.

Óh szép intézet ez a mienk! Gyönyörűség annak falai közé csak egyszerű is belépni. Még nem jött be ugyan ember oda, hogy elragadtatásának ne adott volna kifejezést. A tanítónők nemes műveltséget, finom lelkiséget, s a hasznos ismereteket szinte — mint egy böles bírálónk kifejezte volt — »árasztják« a növendékeik lelkére.

Ide írok még valamit, dicsekedés helyett, de csak ide írom. Valamikor Kun-

hegyesen voltam lelkész. Odamenetelemkor volt egy nagy ellenségem, egy öreg ember; meg is felebbezte ügyemet s mikor két évi ott működésem után eljöttem onnan ide, azt nyilatkoztatá: »Bizony kár, hogy ez az ember elmegy.« Ilyen a polgári leányiskola sorsa is. Kezdetben voltak ellenségei; de meg vagyok győződve s az én meggyőződésem, ha nem hangoztatom is szüntelen: erős, — meg vagyok győződve, — mondom — eljő az idő és az ninesen messze, mikor azt fogják nyilatkoztatni még legádázabb ellenségei is, hogy kár lett volna meg nem csinálni.

Dicsőség ennek a városnak, a mi szép városunknak, hogy megcsinálta!

T. I.

A konfirmáció.

A 12 évüket betöltött, az elemi iskola kötelékéből távozó növendékeink hitbéli megerősítése folyó hó 14-én történt. Körülbelül 200 növendék lép ki ismét a kísértésekkel teljes élet utjaira. Mig egyfelől örvendeztem lelkemben, látva szép seregüket, — másfelől szinte összeborzadtam, valami nagy-nagy fájdalom csapott át a szivemen: Istenem, Istenem, mi lesz e kedves ártatlan gyermek-ifju seregből, iskoláinkban gondosan fegyelmezett fiuk, ártatlan leánykák seregéből csak egy pár esztendő múlva is! — Látjuk majd a fiuk legnagyobb részét szivarcsutkával, pipával a száján; s ha csak ezt tapasztalnánk! — óh de majd omlik szájából a bor- meg pálinkagőz — vagy ami még irtóztatóbb: a káromlás. A kuglizók, a kártyaasztalok, a korcsmák, pálinkamérések látogatóinak száma gyarapszik majd általok, a templom

karzatán meg majd ott hősöng a 100-ból 3 vagy 4 suttyó legény, azok is nem azért, hogy énekelnének az Urnak, hiszen a legénynek nem divat nálunk énekelni, csak onnan felülről nézegetni lefelé két könyökre dőlve a lennt ülőkre. Azután jön a többi baj, melyeket nem írok le sem, a kezem reszket-é vagy a szívem, nem tudom, csak úgy érzem, a toll kiesik a kezemből. Tán valamelyik orvosunk többet tudna írni efelől, s beszél a »sorozás,« meg ifjaink arca, melyről idő előtt eltűnik az ifjui tisztaság üde hamvassága; oda lesz Isten képe és hasonlatossága. A kis leányok — óh mennyi szépet-jót tanultak pedig derék tanító-nőiktől! — megszokják a sétálgatást, a testnek — a külsőnek szép tarka-cifra ruhákkal ékesítgetését s hogy a lelkükre, szívök ártatlanságára ügyeljenek: ki figyelmezteti őket?! Ezért szomorodtam el — emlékezhetnek rá, kik templomban voltak a konfirmáció napján — ezért szomorodtam el lelkemben, midőn őket elbocsátottam az iskola falai közül az élet nehéz iskolájába.

A leányokban felbuzdult valami szent érzés, ők egy ivet irtak alá, mely által kötelezik magukat, hogy ez esztendőben háromszor s aztán esztendőnként 6-szor összegyűlnek mindig az urvacsoraosztás előtti vasárnapon iskolájukban s majd én, mint lekipásztoruk, megbeszélem velük cselekedeteiket, számon kérem dolgaikat, biztatom, hívom őket kellő töredelem, bűnbánat után az Urasztalához, amely ma holnap hiába várja a sziveket. Pár évtizeddel ezelőtt még 7—800 lélek, sőt több kereste azt a szentek-szentét, az Ur Jézus Krisztus asztalát, az idén pünköszt első napján 211 volt már csak a szent vendégségben részesedők száma s nem rohan úgy a szörnyü árviz, mint ahogy mentek kifelé a predikáció elhangzása után az Ur halálának asztalától futva-menekülve azok, kik nem akarták »hirdetni az Ő halálát.«

Gonoszok a napok, közel vagyunk ahhoz az időhöz, mikor nálunk is úgy lesz, mint egy bánáti egyházzól hallottam, hogy a lelkész, a kántor és a harangozó részesültek csak a mindnyájunkért meghalt Jézus Krisztus halálának szent jegyeiben.

De ne emlegessünk szomorunál-szomorubb dolgokat, mert így odajutunk bus gondolataink által, mint azok a csüggedt lelkek, kik azt állítják szüntelen, hogy a magyar református egyház, a dicsőmultu Sion, — megmérettetett — s nemsokára vége. Fiai és leányai hervadt levelek az anyaszentegyház fáján, egy vihar kell, minden levél hűtlenül lehull s a fa rettentő, fájdalmas csikordulással gyökereiből kicsavarodik, porba hajlik egykor oly gyönyörű koronája.

Nem, nem, ezt az Isten nem engedheti. Ki egykor szólott: Légyen világosság! — nem engedi, hogy a világosság egyháza semmivé légyen és kiterjeszkedjék irtózatosszárnyaival az öldöklő sötétség.

Istenem, ne engedd!

Szülők, — anyák, apák! ha van még sziveteknek egy zuga, lelketeknek egy darabja, mely a kérésre, az intésre visszhangot ad, — a nagy Isten nevére kérünk, intünk, az Isten nevében kényszerítünk titeket, hogy gyermekeitek lelkét-szívét elveszni ne engedjétek; küldjétek, sőt vezessétek őket Isten házába, Urasztalához, — vegyétek elő együtt az imádságos könyveket, az öreg Szikszait, a zsoltárt, a bibliát s ne engedjétek, hogy az a 200, kiket most elbocsátottunk a mi szárnyaink alul a titeitek alá, elveszen; meg az a sok 200, kiket évről-évre, mint rajokat bocsát ki a templom után legszentebb hely, az áldott iskola!

Az Isten szenteljen meg erre titeket s szentelje meg a ti kicsinyeiteket. T. I.

Junius hónap.

Aratás hónapja kettős értelemben. Lelki aratás az iskolában, betakarítása egy esztendő szellemi termésének, számbavétele a kévéknek, kereszteknek, asztagoknak, melyeket az iskola a jövőre nemzedék számára a szellemi élet mezején öszszehordott. Aztán valódi aratás kint a mezőkben, mert e hónapban már megkezdődik a buza levágása, a takarás, mit a föld lakosai mindnyájan olyan nehezen várunk; sőt mikor e sorokat írom, hallom, hogy már vannak keresztek a háttáron.

Földnek munkás népei! Munkátok közben is figyelhettek a beszédre. Szólok hozzátok! Halgassátok szavamat és semmi indulat ne fordítsa el tőlem szíveteket! Mind a két aratásról akarok beszélni.

Kétféle iskoláinkat, t. i. a gimnáziumnak és az elemi iskoláknak a vizsgáit hallgattam végig, már a hol jelen lehettem. A magam közvetlen tapasztalatából és lelkesztársam, meg a néha bennünket helyettesítő tanár urak értesítése nyomán mondhatom, hogy az aratás általában véve kielégítőnek, sőt jónak mondható mindkét nemű iskolánál; a tanulás tekintetében elég sokra haladtak gyermekeink mindenütt. — Hogy a vallásos érzület erősítésében, Isten félelmében, hitben, jó erkölcsben mennyi a haladás, — azt nehéz volna megmondani, sőt egyáltalában lehetetlen. Hogy mennyit tud a gyermek, azt meg lehet tapasztalni. De az erkölcsi javulást megállapítani már alig lehet. Hanem azt igenis tudjuk, hogy a gyermekeknek vallás-erkölcsi nevelése sokkal nehezebb, mint tanítása, mert több akadályba ütközik, több ellenséges körülmények állnak itt utunkban, mint amott. Aztán szomorúan tapasztaljuk, hogy az elemi iskolákban az undorító beszédek, a rémitő istenkáromlás ellen teljesen sikertelenül küzdünk. Ezt már ugy látszik, az alföldi magyar népből kiirtani nem lehet, mintha valami vérbe átment fertőző betegség volna. Isten félelme, tiszta vallás-erkölcsi élet pedig szükségesebb, fontosabb volna, mint a tudomány. Nyugodtak lehetnénk azért, ha

e téren is annyi haladást tudnánk jelenteni, mint a tanulás terén.

Nem mondom, hogy fogyatkozás, hiány itt egyáltalában nem volna; hogy tökéletes volna a tanítás és tanulás az egész vonalon. Hiszen tökéletes emberi munka, emberi tudás nincsen is. De igenis p. o. a gimnáziumban az érettségi vizsgák felett két kiküldött tudós férfiú fejezte ki teljes meglepedését. Az elemi iskoláknál is több osztály van igazán kiváló; valósággal gyönyörűség töltötte el lelkünket a feleletek hallgatásánál. A hol gyengeség észlelhető, az is többnyire onnan és ott van, ahol az eddigi túltömött első osztályosok fogyatkozásaival kellett bajlódni. Nevezetesen eddig a fiúiskolában 2 első osztály volt csak, mindenikben 90-en felül a gyermek; ennyit egy tanító jól megtanítani képtelen. Az idén már 3 első osztály van a legtöbb 60 gyermekkel, tehát könnyebb volt tanítani, az eredmény a vizsgákon meg is látszott és bizonyosan érezhető lesz jövőre is.

És most csak az elemi iskoláról szólva, miután a közönség nagyrészt ez inkább érdekli, nagyon szeretném, ha következő beszédeim iránt figyelmet kelthetnék közönségünkben és megnyerhetném hajlandóságát mondandóim iránt.

Kedves atyámfiai! Az iskola a miénk. A mi filléreinkből épült és tartatik fent. Ami gyermekeink, szülők öröme, reménysége, dicsekedése akar ott tudományt, tehát utravalót szerezni a mindinkább nehézzé váló élet küzdelmeihez, vagyis az iskola az a kútfő, melyből az élethez szükséges javakat meritjük. Ezen iskolában aztán a tanítók a szülők helyettesítői a gyermekek gondozásában — azonkívül, hogy egyedüli vezetői, mesterei a tanításban; tudni való, hogy a legtöbb gyermek jót kizárólag az iskolában hall, tanul; mert a tanítók helytelen, tisztességtelen beszédeket nem folytatnak, rossz példát nem adnak, különben hivataluktól megfosztanák őket, ellenben utcán, sőt szülei háznál is nem minden gyermek van védve a veszélyes példáktól. Ha tehát gyermekeinket szeretjük, az iskolát is szeretnünk kell és az iskolában a tanítót becsülnünk. Mert hogy ha az a tanító sem tökéletes, ha benne is vannak fogyatkozások, a minthogy mindnyájunkban

vannak, mert nincs tökéletes ember: azért mégsem szabad elfelejtkezni a szülőnek, de még az egész közönségnek is arról, hogy az a tanító a legfőbb kincs: a gyermekeket gondozza, a legfelségesebb munkát végzi, a melyért tiszteletet, hálát érdemel; és ha ezt meg nem kapja, elkeseredik, majd közönbössé, rideggé válik a gyermekek iránt, ennek pedig az a gyermek, utána a szülők látják kárát; úgyhogy a tanító megbecsülésére a szeretet mellett a józan ész is inthet bennünket.

Meg is teszik ezt a művelt országokban. Hogy ne szóljak a hatalmas, nagy birodalmakról, a milyen Anglia, Németország, bámulatos dolgokat olvasunk csak az olyan kis országokról is, mint Svédország, Norvégia, Dánia, Finnország. Minden sokkal kisebb, mint Magyarország. De ezekben a legkisebb faluban is az iskola az első, a legszebb épület; tiszta, derült, felszerelve előszobával, ebben fogasokkal, mosdókkal, fürdőszobával, esetleg ebédlővel, ha a falu nagyon szétszórt; továbbá könyvtárral, olvasó szobával — holtlott mindezekről a magyar hirt sem hallott. Még szebb és tiszteletremélőbb ez, ha tudjuk, hogy ilyen iskolát azon országokban nemcsak az állam állít, és nem is a kormányhatalom kényszeríti azok állítására a községeket, hanem állítanak azok magok jószántából, mert teljesen tisztában vannak azzal, hogy az iskolák adják meg a népnek a műveltséget, ezzel a boldogulást. Természetesen ennek megfelelően tartják tiszteletben az iskolákat, tanítókat, jól tudván itt is, hogy ezzel is csak önmagukat becsülik meg.

A magyar közönség nagy részének pedig minderről nincs fogalma. Nincs tisztában az iskola jelentőségével, magasztos hivatásával; azt egy egészen idegen intézménynek nézi, melyet néki muszáj tartani, mintha nem néki használna. Ezért aztán valóságos ellenséges indulattal tekinti azt; zúgolódva, szitkozódva hozza meg érte az áldozatot, úgy fizeti meg az adót, mint hajdan a jobbágy földes urának a robotot, nem érez lelkében semmi tiszteletet iránta. Innen eshetik meg olyan dolog, hogy egy elvetemült gazfickót a tanító urak épen megfogtak, amint az iskola falára valami

fertelmes mondást irt; el is vette megérdemelt jutalmát.

A tanítókról is nemhogy tisztelettel gondolkodnának, beszélnek még a szülők is gyermekeik előtt, hanem szidalommal becstelen szavakkal illetik azokat. Volt eset rá, hogy valamelyik tanító ur bizonyos dolog megmagyarázása végett a gyermekkel felhivatta volna az apját, az pedig a helyett undorító komisz üzenetet küldött a fiutól a tanítónak.

Még a jó akaratú emberek sem képesek felemelkedni a tanítókról való megbecsülő gondolkozás azon fokára, hogy eszökbe jutna valaha, hogy tanító és gyermek közt felmerülő pereskedésben, a gyermeknek az iskoláról, az iskolai életből hazavitt híradásában valaha a tanítónak is lehet igaza. Ez a legtöbb szülő előtt egyszerűen lehetetlenség. Tanítónak öszerintök igaza soha sincs, a gyermeknek pedig mindig igaza van. Összeverekedik a gyermek a másikkal, megütik, megvérezik, hazamegy, otthon azt hazudja szüleinek, hogy a tanító verte meg és a szüle gyermekének minden utánjárás nélkül hitelt adva, jön fel, dühöngve az ártatlan tanító ellen, aztán az igazság kiderültével megy haza megszégyenülten.

Továbbá a gyermek nem tanul, szülőjével otthon elhitei, hogy az ő tanítójok előtt nem kell tanulni; nem írnak, nem olvasnak, nem kell semmi írószer, penna, papír stb. A szüle jön panaszra, én utána kutatok és az egész osztályban egyetlen egyet sem találtam, a kinek nem lett volna írkája, pennája, tehát a gyermek hazudott.

Bizony ilyen körülmények közt, ilyen közfelfogás, gondolkozás mellett az iskolában a kivánt aratás soha sem lesz meg; ehhez a szülőknek, sőt az egész társadalomnak jóakaratu, szeretetteljes közreműködése szükséges.

Az iskolai aratás bevégeztével kezdődik a buza aratása. Különböző értesülések jönnek az aratási kilátásokról. Egyik azt mondja: Nincs semmi baj, a másik a legnagyobb inségről beszél, a melyet ez a nemzedék megért. Nem tudom: melyik lesz az igaz. Majd megmutatja a cséplés. Annyit azonban remélhetünk, hogy nem isméldődik meg az 1863-iki esztendő, a mikor is

már ez időtáiban, ahol most vagyunk, az anyakönyv tanúsága szerint a szokatlan időjárás, a borzasztó szárazság miatt valami járványos betegségtől rakásra hullottak az emberek. Az egy június hónapban 139, júliusban pedig 147, augusztusban 117; az egész évben 743 halott volt, több mint most 2 esztendőben; csaknem megtizedelődött a lakosság, a halálnak volt ekkor aratása.

Most a 2 szükös esztendő egymásután, a tavalyi, meg az idej, sem hoz talán olyan inséget, mint az az egy. Kérem azért az én atyámfiat, se kétségbe ne esenek, se haragos zord lélekkel, durva szavakkal Istennel ne feddőzzenek. Néki és az ő dicsőségének semmi emberi támadás nem árt, egyedül az embernek árt. Inkább szálljunk magunkba; ismerjük el, hogy a világon eláradt kibeszélhetetlen és leirhatatlan bünökért többet is érdemelnénk. Isten pedig szivesebben segít az ő ostora alatt megalázkodó gyermekein.

Egy intésem is volna az én felebarátaimhoz. Ha szegény és gazdag nem találkoznak össze, nem értik meg egymást a bőségben, értsék meg a szükségben. A gazdag ha az inség kezei közé adja a szegényt, ne fizessen neki boszuval a boszuért, mit a bö esztendőkben talán tőle vett; hanem legyen hozzá atyafiságos jó szívvvel. Netalán a jólelkűség megengeszteli a szegényt az inség idején a bőség idejére, a biblia szerint: »Tégy jól a te ellenségeddel és eleven szemet gyűjtesz annak fejére.« — A szegényt is intem annak nevével, a becsület törvényével: Ha vészen valami jót a gazdagtól az inség idején, ne felejtse el azt a bőség napjaiban. Hiszen hallhatják eleget a gazdagoktól, hogy azért nem tesznek jót, mert nincsen annak a szegénynél hálája.

E csendes, békéltető szavakat hallják meg az én atyámfiak inkább, mint a lelketlen izgatók lázító beszédeit. Vessenek számot azzal, mennyi jót adtak még a szegény népnek azok, a kik ujságjaikban és beszédeikben a vérét felforrallják hazug állításaikkal, ígéreteikkel a jobb sorsot váró népnek.

Egy jó tanácsot is adok az én atyámfiainak! Adják gyermekeiket az iparos

(mesterember) pályára. A becsületes munkás iparos ma bizonyosan boldogul. Tudok szabósegédet, a ki 2 keze munkájával családot tart fenn és házat, földet szerzett már. Mert egy munkás, a ki ezelőtt 10—15 évvel hetenként 5—6 forintot keresett, most keres 17—18 forintot. És inas, segéd nincs; — a mesterek nagy munka idején kétségbe vannak esve, mert nem kapnak munkást, segédet. — A földműves nép nem megy az iparos pályára, aztán zugolódik, panaszol, hogy ő dolgozna télen is, de nem kap munkát.

Segíts magadon ember, az Isten is úgy segít.

Imádkozzál és dolgozzál! Egyéb gondjaidat vedd az Urra, Ő elvégezi. — Az Ur gondot visel.

Nagy István.



A keresztyén emberbaráti szövetség intéző bizottságának és női választmányának tagjai az 1908-ik év május hó 24-ik napján megejtett választás szerint.

I-ső tized.

Török Imréné, Kiss Endréné, Török Imre, Tóth Péter.

II-ik tized.

Balogh Istvánné, Földi Dánielné, Barcza József, Fogarasy József.

III-ik tized.

György Ferencné, Czaga Róza, Kerek Ferenc, Karácson Béla.

IV. tized.

Kertész Gézané, B. Kovács Lajosné, Straub Gyula, Mészáros Jenő.

V. tized.

Farkas Sándorné, Cs. Nagy Sándorné, Sáringer János, Farkas Sándor.

VI. tized.

Csegey Jánosné, Antal Albertné, Mészáros Illyés, Nánási László.

Női választmány.

I. tized.

Dr. Kiss Sámuelné, özv. Várady Sámuelné, Csiky Erzsébet, Herczeg Béláné, Barla Jenőné, Nagy Károlyné, Kulcsár Antalné, Bárány Sándorné, Pólya Imréné, Várady Lukácsné.

II. tized.

Csegey Lászlóné, Mészáros Istvánné, Karsai Zsuzsika, Bornemisza Sándorné, Máté Sz. Lajosné, Dr. Nagy Jánosné, Rázsó Antalné, Antal Jánosné, Gaál Jánosné, id. Józsa Pálné, Fodor Károlyné.

III. tized.

Erdey Sándorné, Czaga Andrásné, Tóth Gy. Lajosné, Veres Jánosné, Janó Ferencné, Tóth Ferencné, ifj. Puskás Lajosné, Bodor Lajosné, Gulyás Lajosné, Moóré Kálmánné, Pocsaji Károlyné: Ábri Rozália.

IV. tized.

Kun Sándorné, D. Kiss Jánosné, Szeremley Barnáné, Kubinszky Lászlóné, Oros Istvánné, özv. Máté Mihályné, Vay Andrásné, Firtling Sándorné, Nagy Istvánné, ifj. Józsa Pálné, D. Szabó Máténé.

V. tized.

Tóth Lajosné, Boleman Lajosné, özv. Boleman Sándorné, özv. Monoki Balázné, Balogh Péterné, Zsadányi Jánosné, Szűcs Jánosné, É. Balácsi Albertné, Szunyoghy Farkasné, Bucsei Lászlóné, Szabó Lajosné, Ábri Erzsébet.

VI. tized.

Mohácsi Sándorné, M. Kiss Andrásné, M. Kiss Lajosné, Dr. Pápai Pálné, Király Andrásné, ifj. Fekete Sándorné, Dr. Bole-

man Istvánné, Nyitrai Endréné, Sz. Györe Károlyné, Soós Józsefné, Ábri Károlyné.

VII. tized.

Hofmann Károlyné, Kakassy Gyuláné, Platz Ferencné, Pardy Róza, Rázsó Róza, Kiss Lajosné, özv. Pólya Illyésné, Rácz Józsefné, Kiss Albertné, özv. Majláth Istvánné.



Levél Canadából.

Tanulságos, de szomorú sorok érkeztek a tengerentúlról városunk egyik előkelő emberéhez, ki elküldte hozzánk, hogy mindenek világoztatására legalább részleteket közöljünk abból a »Szeretet«-ben. A levél írója köszönetet mond annak, akihez írt, jóságáért. Hogy akarta őt »lebeszélni vakmerőségéről«, de a hazugságok, melyeket olvasott, elkábították — így ír — »a fejemet és most már megtörtént az, amiért holtomig fogok bánkódni. De már hiába minden, tönkre tettem magamat minden tekintetben és ha a jó Isten különös kegyelme nem segít, hazámat és otthon maradt szeretteimet, jóakaróimat nem fogom többé látni. Ugy érezzük már magunkat feleségemmel, mint az élethossziglan elítelt rabok. Nem találunk semmibe se örömet, sem vigasztalást... Nem tudok írni az elkeseredéstől — így folytatja a levél írója — bocsássanak meg nekünk szerencsétleneknek...«

Elég ennyi ebből a szomorú, de tanulságos levélből.

Magyar testvéreim, gondolkozzunk! Lássátok, lássátok, hova juttatja az embert Amerika!

Óh be szép volna, ha valamely összeget egybegyűjthetnénk az ezer mértföldes

távolban szenvedő szerencsétlen egy pár ember számára, hogy hazajöhetnének s leborulhatnának erre a földre, csókjaikkal, könyeikkel hadd halmoznák el s hadd pihenhetnének egykor ennek a földnek a porában!



Köszönet.

A konfirmációi vizsga alkalmával, midőn az egy padban ülő kis leányok közül felhívtam azokat, akik árvák, a felállásra, 6-an 7-en is állottak fel egy padsorból. Kimondhatatlan fájdalom lepte meg a szívünket. Egy kegyes lelkű asszony azonnal kezeimhez adott 5 koronát a konfirmált árvaleányok javára. Majd augusztus utolsó vasárnapján magukkal a kis leányokkal fogjuk megállapítani, hogy használjuk fel a kegyes adomány összegét.

Az áldó és vigasztaló Isten pedig áldja és vigasztalja meg azt a nemes szívet, melyből a jó kincs kiszármazott.



Felhívás.

Polgári leányiskolánk már a jövő tanév elején négy osztálylyal s négy tanítónővel kezdi meg működésének második évét. — A kik leányaikat az iskola védő szárnyai alá helyezni, tovább neveltetni, taníttatni óhajtják, irassák be majd szeptember elsején. A negyedik elemi osztályból, meg az ötödikből is minden előzetes vizsga nélkül az I-ső polg. osztályba lehet iratkozni, a VI-ik elemi osztályból pedig a II-ik polgári osztályba, sőt — ha a német nyelvből s némely más tárgyból különbö-

zeti vizsgát tesz valaki — felvétethetik az V. elemiből a II. polgáriba s a VI. elemiből a III. polgáriba. — A kiknek Isten módot adott, vagy akik gyermekeiket taníttatni, neveltetni akarják: ne mulasszák el a kellő alkalmat megragadni.



Tanulságos dolgok.

Világbiró Nagy Sándor egyszer le akarta festetni az arcképét. Meg is bizta a festéssel egyik híres festőjét az akkori világnak. A festő el is fogadta a megbízást, de nagyon nehéz volt a sora. Mert Világbiró Nagy Sándor valamikor egy csatában hatalmas vágást kapott a homlokára s az ennek nyomán támadt forradás elrutította az egész orcáját is. Mit csináljon most már a festő? Ha nem festi oda a forradást, a kép gyönyörű lesz, de nem lesz hű képmása a királynak; ha meg oda festi, a kép hű lesz, de visszataszító. Egyet gondolt s úgy festette le a királyt, amint az ül s könyökére hajtva fejét, gondolkodik. Tán valami haditervet eszel ki nagy gondok között, tán ép most találta ki, mutató ujját oda tartja homloka elé... gondolkodik... gondolkodik. Persze az odatartott mutató ujj szépen eltakarta a forradást. Becsületes piktor! hogy eltakarta a más hibáját azzal az egy odafestett ujjal!

Igy kellene nekünk a más hibáját eltakarnunk, ha csak egy ujjal is, sőt egész kezünkkel, sőt két kezünkkel, sőt minden igyekezetünkkel. Csakhogy, csakhogy, ahelyett, hogy eltakarnók, dobra ütjük.

*

Egy másik érdekes történet.

Sok baja volt minden időben a prédikátoroknak a templomban két dologgal.

Az egyik a zaj: itt egy zsoltár esik le, amott egy bot vagy esernyő, most a mutatótábla csikorog, majd meg egy számlap hull alá nagy csörrenéssel; de — ami mindennél kellemetlenebb: a suttogás, beszélgetés — míg a lelkész az Ur igéjét hirdeti. A másik dolog pedig az, hogy bizony, kivált így nyárszakán, bizony — mint mondani szokták: elnyom egy-egy kegyes hívőt a »buzgóság,« elalszik.

Az egyszeri öreg pap türte-türte egy darabig mind a kettőt. Egyszer elfogyott a türelme s nagy lélekzetet vévén, így szólott predikációja közben a zajongókhoz: »Ugyan az Isten áldjon meg benneteket, ne zajongjatok már, hiszen felköltitek az amott szunnyadókat!«

Igy ütött két legyet egy csapásra.

Akik pedig a templomban suttogni-butogni, beszélgetni — meg aztán szenderegni szoktak, megtanulhatnak ez esetből, hogy mind a kettő hiba s Isten házához nagyon illetlen.

*

Amerikában valamely nagyobb munka elvégzésére száz és száz mértföld távolságra elindult egy sereg ember. Lehettek ezeren. 500 közülök úgy gondolkozott, hogy ők mennek-gyalognak éjjel-nappal, hétköznapi-vasárnap. Szent nap ide, szent nap oda, ők idején meg akarnak érkezni a nagyon messze levő tartományba. Ezért ők külön is szakadtak a másik 500-tól, akik meg hétköznapi mentek, vasárnap azonban megpihentek mindig, pihentették a testüket, no meg ott a pusztaság közepén való énekléssel, imádsággal ujitották a lelküket. Megujult testtel és erővel kezdték aztán a gyaloglást minden hétfő hajnalon.

Mit gondoltok, kedves olvasók! melyik csapat érkezett oda hamarabb?

Az-é, amelyik szüntelenül törte magát, vagy a másik, mely pihent, énekelt s imádkozott.

Hát biz' ez az utóbbi. Az történt ugyanis, hogy azok a pihenés nélkül törtető megkandáltak hamar, elgyötörte őket a folytonos fáradozás, mint mondani szoktuk: letörtek; az egyik beteg lett, a másik összerogyott, meghalt ott a pusztaságban a cél elérése előtt. A másik csapat vidáman ért oda s mintha nem is gyalogoltak volna, vetették kezeiket a munkára, szánva a másik lenyűtt sereget.

Mi a tanulság? A mai ember is törí magát; szent nap ide, szent nap oda — szüntelenül. Nem pihen, nem imádkozik. Ezért aztán a mai ember hamar kidől, elfárad, leroskad. Türelme kevés; reménye könnyen kétségbeeséssé változik. Élete is hamar elfogy. A régi öregek, kik megszentelték az Urnak napját, több békességgel élték le napjaikat s 70—80—90 esztendőket láttak. Vegyük eszünkbe a példát, mai emberek!



Adományok a „Szeretet“ céljára.

A márciusi számban közlöttek óta a következő adományok jutottak kezeimhez: Magyar Gergely 2 kor. Id. Török Lajos 1 kor. Ábri Károly 2 kor. Fekete Sándor 5 kor. Máthé István 4 kor. Antal Albert 2 kor. Kiss Lajos tanító 5 kor. Bodor Lajos 6 kor. Egy özvegnő 4 kor. Egy valaki 4 kor. Rázsó Sándor gazda 5 kor. Özv. Máthé Mihályné 4 kor. Szász Ferenc 2 kor. Egy kis fiu 20 fill. Sz. F. 2 kor. Ifj. G. G.-né 1 kor. Törös Sándor 2 kor. Both Lászlóné 4 kor. Bodnár József 6 kor. Szilassy Aladár közig. biró Budapest 10 kor. Daku Sándor egyh. ellenőr 2 kor. Özv. M. Tóth Gáborné Kenderes 2 kor. Szűcs György 4 kor. K. Nagy István 2 kor. Özv. Püspöki Jánosné 2 kor. Nánási Albert 1 kor. Özv. Kovács Ágostonné 2 kor. Id.

Puskás Lajos 4 kor. Vatai Lajos és neje: Orosz Krisztina 2 kor. Vitális Albert és neje 1 kor. Oros Lukács és neje 1 kor. Kiss Gábor 60 fill. Igriczi Lajos 1 kor. 50 fill. Varga Zsuzsanna 2 kor. Végh Gyula 2 kor. K. B. Zs. 1 kor. Molnár András 2 kor. Szőke Balázné 1 kor. Molnár Lajosné 60 fill. Pólya Albert földm. 2 kor. Pusztai János 2 kor. Mészáros Miklósné 2 kor. Marjalaki Zsuzsika 2 kor. Mészáros Miklós gazda 2 kor. Tóth Sándorné 50 fill. N. N. 1 kor. M. B.-né 4 kor. Id. Borsos Miklós 2 kor. K. P. I. M. 1 kor. P. Kovács Lajosné 5 kor. Kubinszky Lászlóné 2 kor. Oros Péter 1 kor. Tóth Gy. Lajos egyh. pénztárnok 5 kor. Balla Gyula 3 kor. Cs. Szabó István 2 kor. Özv. Pólus Péterné 2 kor. Gaál Sándor szücsm. 3 kor. Szücs János szabóm. 2 kor. M. 1 kor. Vitáris Róza kis leány s testvére 1 kor. P. I.-né 1 kor. Kiss László 2 kor. L. I. 2 kor. Özv. Szücs Lajosné 1 kor. Máté F. István 1 kor. Erneszt József 4 kor. Hartman Bözsi 1 kor. Glázer Soma 2 kor. Kovács Balázs 4 kor. Özv. Tuka Gergelyné 2 kor. Polgár István 3 kor. P. R. 1 kor.

Köszönetünket fejezzük ki az adományozóknak; az adományokért is igen, mert egyesek valóban tekintélyes összegekkel, a szegényebbek szinte anyagi erejükön felül — járultak hozzá a nagy cél támogatásához. Sokan azonban még mindig érzéketlenek, pedig jól tudjuk, hogy ők is tehetnének valamicskét. Érzéketlenek némelyek, vagy azért, mert rövidlátásuk miatt nem látják át e kis lap nagy fontosságát. Ez által akartuk mi gondolni a lelkeket, kikhez élőszóval nem szólhattunk; e kis ujság által akartuk mi közel jutni, odaférközni a szivekhez, ami a lelkipásztornak kötelessége volna; e kis lap által akartuk mi vigyázni majdnem 13 ezer ember lelkére, mert másképp ezt hogy is tehetnők! Dehát sokan érzéketlenek —

imételjük. Talán fősvényességéből is. Így aztán a »Szeretet« július és augusztusban nem jelenik meg. Ha gyűl rá adomány a nyár folyamán, vagy esetleg, mivel Kisujszállás nem képes fentartani e lapot, a vidéken lakó református testvéreinkhez fordulunk kérésünkkel, felhívásunkkal: akkor szeptember elején, mikor különben is szünik már a külső munka, újra kopogtatunk a hivek ajtaján s száll a »Szeretet« ismét 2600 felé. Ha volna, miből: szívesen küldenénk a mi kis hírnökünket július és augusztus hónapban is minden házba s minden szívhez, de hát nincs, miből. Bizunk a jó Istenben s kisujszállási ekklesiánk népének értelmességében, bölcsességében, buzgóságában és reméljük, hogy nem kell letennünk a tollat; — ha pedig letesszük, nem a mi szégyenünk, hiszen mi munkálkodni akartunk. Nem kell ismételnem, milyen nagy szükség volna épen e mai gonosz időkben a »Szeretet«-re. Mert lenne ez világosság és vigasz most, midőn a sötétség kezd terjedezni; most, midőn oly sok a bánat, a fájdalom, a gond, a csüggedés, mint tán soha. Jobban kellene a »Szeretet« (sok földhöz ragadt lélek tán kételkedik is e kijelentés igazságában!) ma a szivek-lelkek számára, mint a kemény száraz földnek a permeteg.

Kér-m és pedig szeretetteljesen kérem kedves olvasóinkat, Kisujszállás népét melyben én még sohasem csalódtam, mely meg tudja különböztetni a jót rosztól, a a szükségest a szükségtelentől, hogy néhány fillért elvonván oly céloktól, amelyeknek támogatása felesleges vagy épen bűn: az immár 2 és fél esztendő óta szivekhez szóló »Szeretet«-et elnémulni ne engedjék; hogy ez ne légyen majd a hírnök: »Kisujszálláson« meghalt a »Szeretet.«

T. I.

